

Zemřel laureát Pocty hejtmana Libereckého kraje 2014 Martin Chaloupka

18. 07. 2015 10:44

Ve věku 68 let zemřel v pátek 17. července pan Martin Chaloupka, tvůrce orloje v Kryštofově Údolí. Za jeho celoživotní přínos v oblasti zachování tradic v regionu mu byla v říjnu 2014 udělena Pocta hejtmana Libereckého kraje.

Martin Chaloupka se narodil 17. května 1947 ve Fryštátu (dnešní Karviné), pak se s rodiči odstěhoval do Humpolce a později vyměnil Vysočinu za severočeskou Bílinu.

Jeho otec, stavař, mu předurčil osud a Martin Chaloupka šel studovat stavební školu v Kadani, kterou ale předčasně opustil a utekl k divadlu – nejdříve do Teplic, později do Ústí nad Labem, kde působil v tehdejší divadle Zdenka Nejedlého i v Činoheráku. Spolupracoval s osobnostmi od Marvana, přes Hlinomaze až po Bartošku nebo Heřmánka. V Ústí nad Labem se také oženil a založil rodinu. Pak přesídlil do Liberce a ve zdejší divadle F. X. Šaldy nastoupil jako zvukař/osvětlovač. Na začátku 80. let začal pracovat v redakci tehdejší Československé televize, kde se později setkává i s Marcelou Augustovou.

V Liberci se Martin Chaloupka pomalu, ale jistě stal veřejnou osobností. V první polovině 80. let ze dne na den koupil chalupu v Kryštofově Údolí, kterou začal přestavovat.

Po revoluci začal Martin Chaloupka podnikat. Otevřel cukrárnu, vybudoval na bývalém smetišti v Kryštofově údolí minigolf. Když mu Gertruda Antošová řekla o staré místní tradici, výrobě betlémů, a vzpomněla si, že jeden kus leží v hospodě na půdě, byl to počátek myšlenky na založení muzea betlémů.

Časem si všiml, že uprostřed vsi stojí polorozbořená a nevyužívaná trafostanice a další výzva byla na světě. Rozhodl se ji koupit a přeměnit na třetí orloj v republice. Martin Chaloupka nechal své kamarády – Martina Dejdaru, Marka Ebena, Jiřího Lábuse, Jiřinu Bohdalovou, Marcelu Augustovou a další adoptovat jednotlivé figury a za pomoci řezbáře Václava Plechatého a dalších řemeslníků začal vše realizovat. V roce 2007 se orloj stal skutečností.

Martin Chaloupka měl zase čas koukat kolem sebe. Neušlo mu, že márnice u kostela Sv. Kryštofa, kolem níž projdou ročně stovky turistů a věřících, je v zoufalém stavu. Nechal ji opravit, jako obvykle na své náklady, a umístil do ní kopii Tance smrti. Podílel se na záchraně a opravě sochy sv. Václava a navrácení skulptury Jana Nepomuckého na barokní můstek. K tomu všemu od roku 1999 pořádal tradiční zahájení adventu s krásně nasvíceným venkovním betlémem, který tři měsíce tvořil společně s přítelem malířem Josefem Jírou.

Po orloji, muzeu betlémů, márnici a několika sochách přišel Martin Chaloupka s další turistickou atrakcí – sochou čůrajícího voříška.

„V některých chvílích už nejde udělat nic, než člověka doprovodit na dlouhou cestu a rozloučit se s ním. Jsem rád, že jsme se před měsícem potkali, a i když si Martin Chaloupka na zubatou a její pokusy připravit ho o život stěžoval, vyprávěl svoje vtipy a těšil se na opravu čůrajícího voříška a měl další nápady. Dej Ti, Martine, Pán Bůh věčnou slávu a odpočinutí. Budeme na Tebe vzpomínat a budeš nám tady chybět,“ vyjádřil hejtman Martin Půta.